

Abonamentul:
Pentru monarhie: Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an 6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate: Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an 4 fr. 50 cm.
Foia apare în fiecare Sămbătă

Unirea

Inserțiuni:
Un șir garmond: odată 14 fil., a doua oară 12 fil., a treia oară 10 fil.
Tot ce privește foaia să se adreseze la: Re- dacțiunea și admini- strațiunea „Unirei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVIII.

Blaj, 13 Iunie 1908.

Numărul 23.

La congresul presei române.

Idea unei organizări a jurnaliștilor români s'a lansat de curund și în ziua întâi a sf. Sărbători se vor și întruni, la o consfătuire intimă, reprezentanții presei române, la Brașov, unde ne-am trimis și noi un reprezentant. Consfătuirea aceasta are menirea de a pregăti agendele apropiatului congres al jurnaliștilor români din țară.

Eră ceasul din urmă; toată lumea se îngrijește de organizare, chiar cele din urmă branșe ale muncitorimei încă sunt încheiate în reuniuni, cari le asigură, în schimbul cotizațiilor ce plătesc, un viitor fără grigi, o penziune nu chiar de disprețuit, ajutoare însemnate pentru cazuri de boală sau de nenorociri, cari ar provoca incapacitatea de muncă.

Gazetarii popoarelor din apus sunt situați în mod prințiar, n'au nevoie de a se munci cu gândul traiului zilnic, nici de a umplea la zi 10—12 coloane, cu forțele alor 2—3 colaboratori. Scriu un articol doi la săptămână, și având destulă vreme de aprofundare, scriu fără îndoială mai temeinic și mai îngrijit. În patria noastră singur gazetarii magiari se pot mângâi, că scrisul lor este deodată — carieră. Incepând dela reporterul, care abia a trecut peste pragul examenului de maturitate (dacă la trecut!) încasând un salariu lunar de 160 cor., până sus la politicianii, cari scriu articole de fond sau literații, cari scriu foiletoane sau recenzii literare (incasând lunar 4—500 cor., cel puțin) simțesc cu toții, că terenul de sub picioare le e destul de solid. Publicul îi apreciază neasămănat mai bine ca la noi, îi cetește cu mai mare interes și, avându-și fiecare rezortul de muncă, nu sunt nevoiți să scrie despre toate lucrurile din lume, de dimi-

neața până seara, pentru a putea umplea coloanele.

De unde să poți compara redacțiile noastre, în care muncesc 2—3 oameni și un disparent număr de colaboratori externi, cu jurnalele, cari numără 15—20 colaboratori interni, în toate direcțiile, și cari dispun de colaboratori reguțați în toate centrele mai de seamă?

Nu poate fi nici vorbă de o comparație oare-care.

Urmarea, destul de tristă e, că jurnalele noastre nu se pot prezenta așa după cum ar cere gustul cetitorilor, — fie spusă aceasta de altcum spre mai marea laudă a gazetarilor români, cari desvoaltă o luptă uriașe, pentru a putea scoate jurnalul așa cum e.

Publicul e obicinuit să ceară lucru bun și eștin și nu își dă seama, cu cât retribuește ostenele acelor oameni, cari își cheltuesc toată energia în scrisul lor, și cari la bătrânețe, vor ajunge fără nici un razăm, când nu vor mai avea puterea să iee condeiul în mână.

Iată motivul pentru care nu avem decât așa de puțini gazetari, încât avem prea multe degete la o mână, ca să-i putem număra pe ele.

Ar fi fost datorința publicului nostru să se îngrijească de acești muncitori neresplățiți ai condeiului, dar n'a făcut-o.

O fac acum gazetarii români singuri și dorim din tot sufletul, ca să ajungă la bun sfârșit.

În preajma consfătuirii intime din Brașov, dorim din inimă, că hotărârile tovarășilor de muncă să aibă în vedere importanța deosebit de mare a presei, îngrijindu-se măcar pentru urmași de o mai fericită situație materială pe cariera ingrată a literelor române;

Dorim să se închege cu toții într-o reuniune, să convină mai des, să se cunoască împrumutat și

cunoscându-se să încunjure măcar pe viitor tonul violent al discuțiilor, care nu se poate explica decât prin izolarea reciprocă așa de caracteristică jurnalistică noastre;

Dorim, în sfârșit, ca gazetele noastre să-și precizeze bine sfera de activitate și să nu o depășească, amestecându-se în chestiuni, cari nu le privește și pe cari nu sunt chemate a le reprezenta.

Toate aceste dorințe ale noastre vor rămânea însă numai dorințe pii, dacă publicul românesc nu va întinde și el mâna să ajutore pe aceia, cari au menirea măreață de a manifesta opinia publică și a o crea chiar.

„Gazeta Transilvaniei.” În numărul din 9 Iunie „Gazeta Transilvaniei,” reproducând articolul nost „Ce e cu congrua,” affă de cu gust al intercala cu fel de fel de observări, care de care mai copilărești. Noi nu ne putem ocupa de aceste senilități, constatăm numai, că atunci, când noi atragem atențiunea asupra unei primejdii, ce ne amenință biserica, se afla un jurnal românesc, care nu își poate ascunde maliția nici la ocaziuni de aceste.

Suntem de altcum de mult în curat cu politica binevoitoare a Gazetei în ceea ce privește biserica noastră. Am vrea, să nu fi fost provocați a-i aduce aminte chiar acum, când își serbează jubileul de 70 ani, de atacurile acele nesfârșite, la cari a fost expus Blajul ani dearândul; „Unirea” fusa-și își mulțumește existența sa atacurilor din „Gazeta”. Supărarea veche a dlui Mureșan, că „poporul” (înțelegi?) zi: elementul laic, nu este reprezentat în organizația noastră bisericească, cel puțin ea și cea greco-orientală o cunoaștem. Nu ne mirăm deci deloc de tactica „Gazetei” de a pune pe acest laic element totdeauna atunci în linie de bătaia împotriva noastră, când dușmanul și așa bate în porțile bisericii și a scoate la iveală groaznicul antagonism dintre biserica noastră și cea greco-orientală marile favoruri și păreri, ce le ofere aceasta mirenilor săi și egoismul, îngustimea de inimă a bisericii noastre, care nu-i îngăduie să intre în organizația sa.

Totuși o rugăm una. Când vorbește de biserica noastră să nu vorbească așa de sus și să nu-și închipue, că biserica greco-ca-

toică e redacția „Gazetei.“ I-ar stă bine să fie mai modestă și să nu-și iasă așa iute din fire, dacă totuși „Unirea“ reprezintă biserica greco-catolică.

Pentru „Revista economică.“ Mon. Dle Redactor! Rog să-mi dați voie a face ultimele reflecții, la cele publicate în foaia sibiană, numărul dela 7 crt. Cetitorul imparțial care a urmărit această sgândărire după adevăr, a trebuit să constate, că „Revista“ s'a înglodat rău, cât a avut nevoie de un „Deus ex machina,“ ca s'o scoată din încurcătură. „Este numai un joc al întâmplării“ spune dl Costi Pop, că reorganizarea agenturilor s'a început tocmai în Dsânmărtin, (unde n'a fost nici când agentură) și tot un joc a întâmplării, că chiar dl Radeș a fost angajat. Dar oare tot joc a întâmplării a fost și aceea, că agentura Albinei a fost așezată în casele valorosului dn Căluț? tot joc a întâmplării, că un domn aproape de Sibieni, a umblat în toate părțile să se convoace altă adunare să se aleagă în direcție și comitet oameni agreați de Albina, și agentura nu va fi înființată? tot joc a întâmplării planul unui înalt funcționar al Albinei, de a răscumpăra celea 200 acții subscrise de „Patrie“ la „Vulturul“ și apoi a transforma acest institut în o filială a Albinei? Ce zice „Revista“ la toate acestea?... noi și recomandăm, să nu mai primească autorizări dela locuri competente spre a face declarații pentru că ținuta oamenilor dela „Albina“ în afacerea cu „Vulturul“ sunt deobște cunoscute și — regretate de toți adevărații români.

„Celoralalte le va veni vremea, de sigur!“

REVISTE.

Austria. Afacerea profesorului Dr. *Wahrmund* încă nu e complanată. Oamenii din Tirol nu vreau să-l mai vadă acolo, și foarte posibil, că nici nu va mai rămâne, ci va fi strămutat la Praga, unde — mai ales la universitatea cehă — aproape toți profesorii laici sunt niște creștini foarte răi.

Toată puterea dușmanilor bisericii e în mișcare în Austria. Dela anii 1870 încoace au făcut oamenii aceștia tot ce au voit, acum, că s'a ridicat partidul creștin numai la o majoritate relativă în cameră, și ei se văd tare jigniți în drepturile lor! Acum pe lângă pressă au alarmat pe copiii minoreni dela universitate să facă grevă, adunări de protestare ș. a. Dar se vor sfârși și acestea, și *Wahrmund* și prietini lui vor rămâne și mai departe în ochii oamenilor cuminte: plagiatori, cari n'au idei originale, nihilști de rândul prim, cari umblă să omoare celea mai nobile simțimente omenști.

Franța. Cetim într'o foaie germană, că încassarea banului cultului merge foarte anevoie, și în unele locuri cu puțin rezultat. Așa se spune, că în dieceza de Sens în 133 parohii au umblat preoții din

casă în casă, și n-au căpătat nici un ban. Aici se vede, ce urmări triste a avut nepăsarea preoților francezi față de lucrurile sociale și politice. Oamenii s'au dedat, să-l vadă pe preot numai ca persoană liturgică, făcând slujbe dumnezești, pentru cari să-i plătească atunci când le face, — dar să-l vadă pe preot ocupându-se de alte chestii, nu-și pot închipui. Pe când preotul eră numai liturghisitor, pe atunci dușmanii bisericii au lucrat din toate puterile să innegrească biserica și preoții, și n-a fost nime, care să le arete oamenilor răutatea dușmanilor bisericii. Neîmplinirea datorințelor se pedepsește acum.

Statistica anului 1907 spune, că populațiunea Franței a scăzut în anul acela cu 20,000 suflete, au fost 773,000 născuți și 793,000 morți. Începând din 1890 populațiunea Franței a scăzut cu 134,000. Aici îi duce pe bieții de Francezi „cultura“ și guvernul francmason!

Germania. La alegerile pentru dieta provincială din Prusia compromisul dintre Centru și Poloni a avut un rezultat frumos. Atât centrul cât și Polonia au câștigat câteva mandate nouă, și ce e mai mult: s'a întărit prietenia între Germanii catolici și Poloni. Cu bucurie mare cetiam în foile germâne, cum

FOIȚĂ.

RUXANDA.

— *Nuvelă originală a «Unirii».* —

(Continuare).

5

Boliștea îl părăsi, dar pe urma ei Bogdan se simțea foarte aprins, iute și nerăbdător. Eră apucat câteodată, așa din senin, de o cumplită mânie și pentru o nimica toată răsturnă curtea de alarmă și vuet. Mai nici un curtean nu rămase teafăr, fără ca Vodă să nu-i fi scos vre-un cusur, — de aceea toți îl ocoleau și se feriau de dânsul, ca de nu știu cine.

Joi dimineața Măria Sa avu o daraveră cu părcălabul Chiriac. Se auzea chiar până sus, cum Măria Sa muștră și se răstește la părcălab.

— Voești să te pui în gură cu mine, obraznicule? — Să ști, că de azi înainte nu mai ești părcălab. Piei dinaintea mea!...

— Iertați Măria Voastră, o vorbă numai....

— Nici o vorbă, ai înțeles? să nu te aud....

— Ce rău am săvârșit, că am venit să mă jelesc. Măriei Tale?

— Mai răspunzi încă, netrebnicule? Ieși afară! — Arnăutul din ușa calemului ti

făcu sămn să iasă și desnăjdutul părcălab de abia mai vedeă pe unde să iasă.

Pe urma acestei daraveri Bogdan deveni furtunatic și ațâțat, ba ațâțarea-i se schimbă în adevărată furie. Pe fața lui puteai să vezi, cum arde sângele de mânie.

Ieși din calem, izbind cu putere ușa după sine și de trosnetu-i surd cutremură curtea întreagă.

La domnița Maria veniseră tocmai azi jupâneasa Smaranda împreună cu fica ei. Tustrele erau neliniștite și speriate de zgomotul și zarva, pe care o auziau jos în calemul domnesc. Le cuprinse spaima, când auziră niște pași greoi pășind îndesat pe lăncerele întinse pe dușamea. — Eră Bogdan, care se abătea spre Maria; voi să se apuce de cap și cu dânsa, de oarece aflase, că tocmai ieri fusese în casa Mușateștilor. Acum voi să-i oprească, de a se mai abate la dânsii, dar nici de a-i mai pofti mai mult la curtea domnească.

Bogdan deschizând ușa cu turie, zări pe Ruxanda, care ședea tăcută lângă domnița Maria. Când intră în lăuntrul odaiei, dădu cu ochii și de jupâneasa Smaranda privind mirată spre ușa. Bogdan aprins de mânie se repezi spre Ruxanda, dar îl opri Maria.

— Mai îndrăznești să vi la curte? Nu ți-i greu să mai calci pragul casei mele? Crezi, că n'am aflat de clevețirile tale?

Ruxanda lovită de aceste cuvinte, fu

podidită de lacrimi, și-și acoperi ochii umezi cu șorțul ei curat.

— Ce ai Bogdane, ai înnebunit? reluă Maria, care nu-și putea da seamă de faptele și de vorbele lui Bogdan.

— Mă rog, să-ți tacă gura, m-ai înțeles? Să nu fi codoșca unor fățarnice — Poftim — ieșiți mai curând, curtea mea nu-i pentru atare seamă de oameni!

Maria se repezi spre el, ca să-l îndepărteze din odaie, dar Bogdan ridicându-și brațul vânjos, o lovi cu putere, izbind-o de perete.

— Rușine să-ți fie Bogdane! ti zise Maria. Jupâneasa Smaranda zăpăcită și năucă, Ruxanda ne mai știind, unde să se ascundă de rușine, perândau înaintea lui însoțite de Maria, care lacrimă.

Din urmă Bogdan ti mai strigă, de răsună curtea întreagă:

— Așa pățesc muerile, cari hulesc curtea mea!

* * *

Eră noapte târzie. Luna plutea galeș printre valurile de nori, vărsând câte o slabă lumină peste palida întindere troenită de somn. Luminile de pe la curți începeau să se stângă una câte una, numai la curtea lui Iancu Mușat mai vedeai oglindindu-se lăuntrul umbratic al odaiei într'o baie de lumină.

În odaia mare stăteau de vorbă vornicul Iancu cu vorniceasa Smaranda și cu logofățul Trifăilă. Povestiau unul altuia tot

vorbiau Nemții din centru contra asupririi Polonilor, și ne gândiam, oare când se va găsi un partid unguresc puternic în camera ungară, care să apere interesele Românilor?!

CORESPONDINȚE.

Românii la Roma.

— Raport special. —

(Continuare).

„Mă bucur și sunt foarte fericit de faptul, de a vă saluta aici din prilejul iubilului meu sacerdotal, în numele mitropolitului vostru și al poporului românesc. Nu m-am îndoit deloc, că între cei ce vor veni să mă salute din acest norocos prilej nu vor lipsi bunii mei români, cari totdeauna și-au arătat dragostea și alipirea față de Scaunul Apostolic al Romei. *Românii sunt de două ori români*: pentru că deodată cu misiunea, ce a-ți primit dela împăratul vestit al Romei, a-ți dus cu voi și sămânța legii creștine, și când a-ți venit acum, conduși de pietatea cuvenită străbunilor, ca să vedeți monumentele părinților voștri, se cuvine, să dovedeți și alipirea voastră față de religiuinea, care a păstrat și adus la nouă strălucire monumentele acelea. Mă bucur din inimă de acest fapt și vă doresc, ca Dumnezeu, care v-a păstrat ca o dovadă a Provedinței sale, să vă susțină și mai departe întru mărturisirea credinței, primite în botez și să vă deie tăria de a rămânea în mijlocul atâtor turburări statornici și neclătinăți în credința străbună.“ Aci Sfinția Sa, continuând încă mult discursul și amintind și de slujba noastră de ieri, aceea puternică manifestare românească în Biserica sf. Petru, binecuvântă biserica

noastră română unită, așiderea cea latincatolică din patrie, amintește în mod deosebit pe Majestatea Sa Monarhul și pe Alteța Sa c. și r. Moștenitorul de tron, binecuvântându-i pe ambii, trimete apoi binecuvântarea tuturor celorlalți: preoților, mai ales parohilor, ca să-și poată conduce turma cu mult rod, pe căile bune, părinților, să-și poată crește odrazole în frica lui Dumnezeu, căci dela aceea atârnă viitorul neamului, copiilor, să fie supuși părinților, etc. „Reîntorcându-vă către casă, așa încheie Sfinția Sa, spuneți la ai voștri, că în Papa aveți un părinte binevoitor, care în toată dimineața în rugăciunile sale își aduce aminte în mod deosebit de românii săi. Rugăți-vă și voi pentru mine, căci în aceste vremi, nu zic grele numai, ci în aceasta calvarie chiar, de care avem parte, rugăciunea către Dumnezeu mai mult poate ajuta.“ Cu acestea Sfinția Sa binecuvântă toate obiectele de devoțiune, cari le aveam cu noi, dă preoților facultate de o indulgență plenară tuturor, cari s'au spovedit și cuminecat, apoi mulțumind încă odată Românilor pentru gratulare, roagă pe bunul Dumnezeu, să deie peregrinilor pe ingerul Rafail, care să-i conducă teaferei la vetrele lor acasă...

De trei ori „să trăiască!“ a urmat cuvântării Sfinției Sale. Ca electrizați eram toți, de frumoasa vorbire, de însemnătate istorică pentru noi românii, zisă din gura unui papă, pe care, deși a ținut-o în limba italiană, aproape toți am înțeles-o pe deplin. Cu toate acestea Sf. Sa, la sfârșitul cuvântării, a invitatat pe Il. Sa episcopul Hossu, să ni-o talmăcească pe românește. Și pe când Il. Sa făcea aceasta, eră interesant să vezi, cum Sfinția Sa Papa făcea din cap la fiecare cuvânt mai însemnat, ce ne spusese: înțelega și Sf. Sa vorba românească, cum noi înțelesesem cea italiană. Cum se înțelege frații!...

După aceea ingenunchind toți, Prefericitul părinte ne-a împărțit de binecuvântarea papală solemnă. Apoi mai adresându-ne câteva cuvinte de mulțumită și urări de bine, Sfinția Sa a părăsit sala, petrecut fiind de nenumărate strigăte „să trăiască,“ evviva“!!!...

Audiența a durat aproape o oră.

Icoana ei va fi pururea neștersă în inimile noastre. Impresia, ce-ți face Prefericitul Părinte, nu se poate descrie! Orice preocupății să aibă cineva față de actualul Papa — sunt și de aceea —, cu orice ochi criticii să privească cineva înaintea lui: o figură, care într'atâta să te câștige, nu mai afii. Fața aceea părințească, zimbătoare, și totuși în fundament atât de serioasă, îți câștigă inima și te pune în adânc respect, pune în respect și pe cei mai mari dușmani ai lui. I-mi aduc aminte de raportul, ce l'a adus nu de mult foaia jidovească „Neue Freie Presse“ din Viena despre un interview, ce o avut un colaborator al său cu Bülöw, după vizita sa la Vatican. „Papa actual, zicea cancelarul Germaniei, face o impresie foarte bună. Aceia cari îi detrag ceva, sunt rău informați. În el vezi pe capul adevărat al Bisericii, pe părintele, care numai de turma sa e îngrijorat.“ Aceiași o putem zice și noi. În el vezi pe părintele adevărat al tuturor, dar în el cunoști și pe capul Bisericii, autorul enciclicelor „Lamentabili“ și „Pascendi.“

Plecat-am din Roma, Mercuri sara în 27 Maiu. Cei de combinația I. sub conducerea Dlui Dr. Fireza pe la Ancona până la Fiume, iar noi am continuat perigrinajul pe la Florența și Venetia. Despre acestea în numărul viitor.

(Va urma).

ce se petrecuse joi dimineața la curtea domnească, pe care acum Mușăteștii erau foc mâniați.

Ruxanda se preumblă singură prin grădina cu gândurile duse la Bogdan.

— Să mă încerce? gândea în sine, atunci cel puțin de ce să nu fi lăsat în pace pe maică-mea? De ce să ni fi făcut fățarnice pe amândouă, nerușinate și netrebnice?

Ma rog, cui am hulit noi casa lui Bogdan? la cine?... când?... Eu nu mă simt cu nimica vinovată, eu n-am zis la nimeni o vorbă din cele câte le-am auzit și văzut la curte — și el m'a făcut fățarnică, a voit chiar să lovească în mine... Asta e prea mult!

Ruxanda împropătată de răcoriștea sării porni îngândurată în odaia mare.

Trifăilă, cum o zări, îi sări înainte cu vorba:

— Ei, cum ți-a priit Ruxando, joi dimineața la curtea Măriei Sale? Intrebarea logofătului o jignise atât de mult, încât pe loc voi să se retragă din mijlocul lor. Cu anevoie maică-sa o înduplecă să mai rămână cu ei.

— De te miri, Ruxando, de ce Măria Sa te-a dat afară din curte, atunci iea un jeț și șezi ici lângă mine, să-ți zic pricina pățaniei tale!...

— Dar dacă n'ai fi fost tu, bădiță logofete, ca să ne oprești aici în Suceava, eră mai bine. Noi ne-am fi dus de mult în Țara de jos și n'am fi tras așa o mare

rușine... grăi Ruxanda învinuind pe Trifăilă.

— Asta, că asta, reluă logofătul, dar la mijloc e alta, eu unul nus de loc vinovat.

Dacă vei ședeă colea lângă mine, atunci eu ți-oi spune totul...

— Numai asta nu oi mai face-o, să șed lângă tine. Lăsați-mă în pace, sunt sătulă până în gât de viața asta din Suceava. Cine m'a adus aicea? nu puteam să rămân acasă? — Trifăilă dragă, ia nu te uită la gura ei; zi, mă rog, de ce Vodă a sărit cu gura la noi? îl întrebă jupâneasa Smaranda.

— V'ași spune totul din capăt în răs-capăt, dar cine știe, ce are să năpustească peste mine, dacă...

— Dar, dragă logofete, luă vorba iar bătrâna, să nu te temi de noi, că te-om descoperi Măriei Sală.

Logofătul tăcea. Fața lui părea gânditoare și hotărâtă de a descoperi toate tainurile.

— N'ai nici o frică, fătul meu! îl încredință vornicul Iancu, doar numai de-ar începe să zică tot ce-i stă pe inimă.

— Dar tu, Ruxando, nu vrei să auzi cele ce le voi spune?

— Mie mii tot una....

— Dacă acum vă deschid cele ce le țin ascunse în suflet, fie-vă semn, că am încredere în voi, și că veți tăcea de toate cele ce vi le voi spune. Cunosce bine casa

voastră, și totdeauna am cinstit-o și am prețuit-o mai mult decât curtea Măriei Sale, fiindcă știu, că sunteți omeni cinstiți și de treabă...

— În urma urmei eu nu mă tem atâta de mine, căci cel mult ași putea să-mi pierd slujba la curte și vrednicia de logofăt; dar, dragă Doamne, îmi pot agonisi pânea și cu alte mijloace. Am lanuri la Bădăuți, am fălci de păduri la Siret, am podgorii la Putna, — și dacă-i pe atâta, eu niciodată n'am râvnit, să trăiesc cu pânea curții. Știți poate, ca tatăl meu, fie-i țărâna ușoară a dvorit la curte sub Măria Sa Ștefan Vodă, de fericită pomenire, și el mi-a hărăzit slujba curții, ca să trecă din tată în fiu!...

— Dar să nu crezi, Trifăilă dragă, că noi ne-om vinde cinstea și rușinea, că ne-om lăsa să fim smomiți ori mituiți de Măria Sa, ca să te spunem lui... vorbi vorniceasa Smaranda.

În odaie intră băiatul Nichită, care aducea un clondir cu vin vechiu. Jupâneasa Smaranda pritocea vinul prin pahară, cinstind pe logofătul Trifăilă.

— Ia'n poftim, Chir logofete, un pahar de vin. Iea și tu Iancule, hai, iea și tu, Ruxandițo. Trifăilă luând paharul, prinse parcă curaj:

(Va urma.)

Sărbările soc. „Junimea” din Cernăuți.

— Coresp. specială. —

Cernăuți, 10 Iunie 1908.

Intrați în Bucovina cu o impresie rea, ne întorcem de acolo cu o impresie destul de bună. Succesul sărbătorilor „Junimei” ne-a încredințat, că reculegerea sufletească a elementului românesc de aici, primejdut în toate ale sale de străinii hrăpareți, e pe cale de a se face. Dacă ne-a făcut rău vorba multă nemțască în conversația inteligenții, ne-a înălțat sufletește avânturile bune, făgăduințele îmbucurătoare ce le-am văzut în tinerii universitari și în mlăditele tinere ale liceului românesc puse sub paza unor profesori tineri încălziti și însuflețiți de cele mai nobile avânturi naționale.

Aceste sărbări ne-au încredințat despre ceea ce ar putea și ar trebui să facă o tinerime, ce-și înțelege rosturile sale de muncă în câmpul culturii noastre naționale. Ne-au încredințat, că alta cale de regenerare pentru românimea primejdută de aici nu se dă, decât cea a muncii fără preget, decât cea a premenirii sufletelor prin farmecul cântării românești și prin răspândirea în pături cât mai largi a literaturii noastre. Ceea ce a înălțat nimbul acestor sărbători a fost participarea celor mai de seamă scriitori din România. Au luat parte prof. universitari: Iorga, Stere dela Iași și Șt. Mehedinți dela București, Sadoveanu, Iosif, Anghel și Bărsanu. Șezătoarea literară ținută de dâșii alcătuște momentul de o importanță culturală pentru viața românească a Bucovinei. Această apostolie a celor mai de seamă scriitori tineri e cel mai puternic mijloc pentru reculegerea sufletească a celor pentru cari se face.

Programul a fost foarte bogat și cu toate acestea executat după toate așteptările.

Luni seara a avut loc comersul festiv, ținut în sala filarmonică, din piața de cereale. Lume multă. Toți profesorii universitari de teologie, toți conzilierii mitropolitani în frunte cu bătrânul arhimandrit Calinescu — mitropolitul Repta petrece la băi — toată tinerimea din loc în număr de peste 200, de asupra logele sunt împodobite de numărul frumos al damelor, am putea spune la 200 și dâșele. După un cuvânt de deschidere

Glive de primăvară.

Vesel soarele privește
Pe sub vălul greu de nori,
Strălucește și încălzește,
Luncile pline de flori.

Tot cei mort acum renvie,
Cântecele sună'n crâng;
Valuri dulci de armonie,
Curg în inime ce plâng.

Iar durerea încet dispare,
Și din sufletu-mi sdrobit.
Și-a nădejdei floare apare,
Din al meu dor vestejit.

I. I. C.

al prez. Corneanu, ardelean de ai noștri, a început șirul toastelor un alt tiner, înclinând pentru senatul universitar. I-a răspuns prof. decan Saghin. Se cetesc telegramele de felicitare, între cari ceea a lui Goga, dar mai vărtos a lui A. C. Cuza dela Iași se bucură de călduroase ovațiuni.

Dori Popoviciu, își ridică paharul pentru Dr. Demetriu Onciul, primul președinte și întemeietorul acestei societăți și tot odată sărbătoritul oaspe al acestor zile.

La dorința generală vorbește N. Iorga. Cine nu l-a auzit grăind niciodată, nu-și poate face idee de puterea oratorică irezistibilă, de viața caldă, comunicativă, sub care vibrează orice frază pe care o rostește. Vorbește clar, cursiv, stăpânind cu gestul și cu privirea tot auditorul. Te nimește ușurătatea cu care vorbește. Te farmecă te ține încătușat, vrăjit, varietatea în care-și știe îmbracă vorbirea. La dâșul nu se simte căptarea frazei, nu se simte cază după exprimarea unor gânduri ce întârzie, nici dibuiala după vorbe ce nu le-ar găsi; la dâșul gândirea, turnată în cea mai desăvârșită formă stilară, curge deodată cu vorba. Acesta e talentul cel mai desăvârșit ce-i poate fi dat unui apostol cu vorba și cu condeiul. Vorbirea lui n-a pus-o nime pe hârtie, dar a pătruns în inimi, a răsbătut în suflete, ca o flacăra venită de undeva de sus, ce rămâne acolo ca un îndemn, ca o muștrare ce se simte.

După ce au mai vorbit vre-o câțiva tineri, din un colț ascuns al sălii s'a ridicat să vorbească un țaran, gospodarul Banchăș din Dorna. N-are — spune dâșul — numai trei „normal clase,” dar să-l ierte domni, că vorbește și... el. Am stat uimit, ascultându-l pe acest răzeș, desfășurând nu după cărțile, pe cari nu le știe, ci după mintea și priceperea lui, după învățătura dreaptă ce i-o dă dragostea de moșie credeul unei politici culturale românești.

A vorbit după aceea Mehedinți tălmăcind în vorbe călduroase dragostea ce o are pentru pământul glorios al Bucovinei. Dintre „Sămănătoriști” vorbește Sadoveanu, mulțumind publicului pentru ovațiunile și primirea călduroasă, ce li-s'a făcut.

A urmat după aceea întreținere plăcută, ce a durat până pe la 2 oare. Am părăsit sala cu o mângâiere.

Marti, la 8 oare a avut loc la catedrala mitropolitană serviciu divin și parastas pentru repausații membrii ai societății. A cântat frumos corul „Armonia” și corul teologilor. La 10 oare a avut loc desvâlirea potretului primului președinte al societății, a prof. univ. Dr. D. Onciul, în cabinetul societății. Salele soc. destul de mărișoare n'au putut încăpea publicul. La 11 oare s'a ținut marea șezătoare literară în sala societății filarmonice. După un cuvânt de deschidere al prez. Corneanu și un punct din cor a urmat dl Iorga. A ținut o vorbire magistrală. A arătat meritele sărbătoritului Dr. Demetriu Onciul, ca istoric, ca pedagog și ca bun gospodar al arhivelor statului la cari e director. Partea în care a vorbit despre feiertatul Dr. George Popoviciu, a fost sguđuitor de mișcătoare. Acelaș torent de idei, aceiaș putere uimitoare de emoțiune.

A urmat apoi poetul Anghel, care a cetit o poezie: „Carmen seculare” și pieza dramatică „Cometa.” Iosif a cetit poezia: „Povestea unei nopți” și un fragment din

„Din zile mari.” Sadoveanu a cetit două bucăți din „Povestiri din război.” Cântările le-a executat corul membrilor societății.

Marti după amiază a fost banchetul, la hotelul Gottlieb. Au luat part la 80 persoane. Dintre toastații pomenesc pe Stere. Vorbește foarte călduros. Masa a durat până pe la 5 oare. Am vizitat după aceasta reședința, împărătește aranjată, a mitropolitului Repta. Am fost și la internatul liceului român, unde am găsit lucruri bune.

Sara a avut loc reprezentarea dramei „Zorile” de Iosif.

(Va urma).

Academia română.

Concursuri pentru premii pe 1908.

A. Premii pentru cărți publicate.

I. Premii generale.

1. *Marele Premiu Năsturel*, de 12.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noiembrie 1904 până la 31 Decembrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru acest premiu, este până la 31 Decembrie 1908.

Notă. — În privința *Premiilor Năsturel* se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

„În tot anul Societatea Academică Română va avea a premii din veniturile fondului *Năsturel* o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către Societatea ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

„1. În trei ani consecutivi, de rândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, Nr. 4.000 Lei n., *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

„2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, Nr. 12.000 L. n., carele se va numi „*Marele premiu Năsturel*”, operei care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obținut deja unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'insul valoarea premiului precedent.

„Operele, ce se vor recompensa cu această a doua serie de premii, vor tracta cu preferință despre materiile următoare:

a) Scrieri serioase de istorie și de științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țerilor române;

b) Scrieri de religiune ortodoxă, de morală practică și de filozofie;

c) Scrieri de științe politice și de economie socială;

d) Tractate originale despre științele exacte;

e) Scrieri enciclopedice, pe cum dicționare de istorie și de geografie, în cari să între și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administrațiune și jurisprudență, și alte asenenea lucrări utile și bine întocmite;

f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins;

g) Dicționare limbistice în limba românească mai ales pentru limbile antice și orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche și altele;

h) Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relativ la alte plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura și chiar opere muzicale serioase, pe cari acestea toate Societatea Academică Română le va putea apretia, atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele-arte;

i) Scrieri de pură literatură română, în proză și în versuri, pe cum poeme, drame și comedii se

riose — mai ales subiecte naționale — și orice alte opere de înaltă literatură. Acestea mai cu seamă aș dori să se acorde „Marele premiu Naștural”, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da estfal o încurajare mai puternică dezvoltării literaturii naționale.

2. *Premiul Nașturel*, de 4.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1910, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritore printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decembrie 1909.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Decembrie 1909.

3. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public*, de 1.500 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru cea mai bună carte didactică în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noembrie 1906 până la 31 Decembrie 1910.

(Va urma).

MAI NOU.

Spre liniștirea fraților noștri preoți, notăm că după informațiile cele mai autentice ce le-am primit — chiar la încheierea acestui număr — congrua are să vină încă în decursul anului 1908. Proiectul relativ la congrua se va debate negreșit, în sesiunea de toamnă.

Repetăm deci cele spuse la sfârșitul articolului nostru prim din numărul trecut: »Nu vă pierdeți nădejdea, frați preoți!»

În locul ajutorului obicinuit, preoțimea va primi congrua încă în decursul anului 1908.

Vom reveni.

Noutăți.

Directorul Șulțan La ședințele directorului Șulțan, cari s'au ținut Vineri și și Sâmbătă (12 și 13 c.) dintre frunțașii noștri laici au luat parte următorii ilustrii domni: *Iosif Pop*, *Ioan Mezei*, *Alexandru Onaciu* juzi la curia regească din Budapesta, consilierul ministerial *George Popp*, director de finanțe în Zombor, *Ladislau Hossu* jude la tabla regească din Cluj, *Ioan Nestor* și *Vasile Ranta Butucescu*, juzi de tribunal pensionați din Cluj, *Dr. Ioan Pop*, medic maior pensionat din Orăștie, *Vasile P. Hârșan*, avocat Sibiu, *Iuliu Bărdosy* insp. scolastic pensionat din Sibiu, *Dr. Iuliu Maniu*, adv. arhid. dip. diet. *Dr. Alexandru Pop*, medic arhidiecezan din Blaj. Directorul s'a ocupat de chestii curente relative la administrarea fundațiunii Șulțane în 1907. Averele fundațiunii la sfârșitul anului 1907 e 999,741 cor. 57 fleri. Se împărțesc din ea anual 25 de știpendii în suma de 8160 cor.

Ajutoare pentru meseriași. Cu terminul de 28 Iunie n. 1908 se publică concurs la următoarele știpendii pentru meseriași: a) diu fundațiunea „*Vancea — Cassa Arhidiecezană*” unul de 120 cor. pentru un sodal, care se face măiestru, — unul de 80 cor. pentru un ucenic ce se face sodal, — trei de câte 40 cor. și unul 14 cor. pentru ucenici de măiestrii ori meserii. b) Din fundațiunea „*Papfulvi*” unul de 120 cor. c) Din fundațiunea „*Vasile Raț*” 4 de câte 30 cor. Concurenții la celea de sub A. și B. trebuie să fie greco-catolici din Arhidieceză — la C. să fie originari din Blaj, Reghinul-săsec ori Făgăraș. La rugările, ce sunt a se adresa la Preaveneratul Consistor Arhiepiscopesc în Blaj, sunt de a se alătura următoarele documente: 1. carte de botez. 2. atestat dela preotul greco-catolic, că iau parte la catehizare și-și implinesc datorințele creștinești 3. contractul încheiat cu măiestrul la care învață 4. atestat de purtare dela măiestru.

Expoziția meseriașilor din Blaj, aranjată cu ocaziunea sfințirii steagului „Societății meseriașilor” va fi deschisă din 15 Iunie până în 3 Iuliu 1908, unde se pot vedea obiectele în fiecare zi dela 9—12 a. m. și dela 3—6 p. m. Intrarea 50 fl. de persoană, iar țărani și studenții 20 fl.

Procesul „Poporul Român.” Marți s'a debătut procesul de presă al „Poporul Român” înaintea curții cu jurați din Budapesta. Procuratura a descoperit „agitație” în articolul apărut în numărul 31 al numitei foi în chestia alegerei dela Beiuș, pentru care a fost tras la răspundere dnul Virgil Coroiu, autorul articolului incriminat. Ce agitație se cuprinde în acest articol, numai procuratura o poate spune. Rezultatul acestui proces este că acuzatul a fost osândit la 1200 cor. amendă în bani și 6 luni închisoare de stat.

Apel. În ziua de 31 Maiu, în comuna Șomfalău (comit. Târnava-mică), un groaznic incendiu a ars la 10 proprietari casele, șurile, grajdurile și tot avutul lor, bucate, porci încât nu le-a rămas absolut nimic. Nenorocirii, cari au avut atâtea greutăți de invins, și azi mâne îi așteptau altele, acum au ajuns pe uliți, neavând nici măcar atâtea cu ce să-și stâmpere foamea. Priveliștea la fața locului e ca un mormânt al celor vii. În năcazul lor, se adresează către inimile marinoase și cerșesc ajutor. Ajutoarele pentru nefericiți rog cu tot deadinsul a se trimite la subșcrișul pentru a se împărți între dânsii, ca să-și stâmpere cel puțin foamea. Șomfalău, la 2 Iunie 1908. *Nicolae Platon*, adm. paroh. gr.-cat.

Știri literare. În editura „Bibliotecei pentru toți” a apărut sub Nr. 315 un ciclu de studii științifice populare de Camille Flammarion sub titlul: „*Ce e viața?*” arătând unde se manifestă viața la om, plante, păseri și chiar la animalele celea mai mici cum ar fi furnicile. Păgubă, că nu s'au putut și mai mult încunjură și mai mult terminii tehnici sau să se fi dat câteva esplicări în note paginale, și atunci aceste studii interesante s'ar fi făcut într'adevăr populare. În studiul final autorul se întreabă dacă creațiunea e logică sau nu și răspunde cu aceste cuvinte: „creațiunea este reală, logică, rațională, vie, armonioasă, veșnică în trecut ca și în viitor.” — În aceeași editură

a fost reprodusă povestirea: „*Din durerile lumii*” palpitantul roman scurt al unui băiat sărac dela sate, care se susține pe la școli din hărnicia proprie și moare la sfârșitul studiilor, zdrobit de oftică. Această interesantă și foarte duiosă povestire alui Al Vlăduța câștigă mult prin stilul simplu și limba curată și limpede.

Posta Redacțiunii.

Anon. Numai pomenim și de al doilea „valoros” bărbat, pentru că pe aci nu-i dă nimeni importanța ce și-o închipuie el, că o are. Poate de altă dată se revenim.

Ad. Nr. 71—1908.

Concurs.

Dupăce primul său concurs n'a obținut rezultatul dorit, curatoratul bisericesc gr.-cat. din Șelcău, prin aceasta escrie concurs nou pentru luarea în întreprindere a edificării din nou a bisericii gr.-cat. din Șelcău (Salkó u. p. Mártonfalva, gara Nagyselyk) prin licitație minuendă, cu terminul de 28 Iunie a. c. pe lângă aceleași condițiuni, și anume:

Prețul de strigare după planul și preliminarul aprobat de Preaveneratul Consistor mitropolitan în 9 Maiu a. c. sub Nr. 3074 este de 6534 cor. 69 fl., pe lângă cari poporul prestează în natură afară de suma de întreprindere: piatra, cărămida, năsipul, zile de lucru, cărăușile de material.

Întreprinzătorii doritori de a esecută lucrările necesare spre acest scop au să-și nainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 600 cor. adică șase sute coroane și declarația, că cunosc planul și preliminarul pe cum și condițiunile de edificare la oficiul parohial gr.-cat. local, ori a se prezentă la licitația minuendă, ce se va ține în 28 Iunie la 2 oare p. m. Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare

Ofertele despre aceste lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, se pot vedea și studiă zilnic la oficiul parohial Șelcău, la 31 Maiu 1908.

George Grecu,
preot gr.-cat.

Iacob Nistor,
curator primar.

(19) 2—2

Licitațiune minuendă.

Pentru edificarea caselor parohiale gr.-cat. din Chiheriul-de-sus — după planul și preliminarul aprobat de Preaveneratul Consistor — din material de piatră prin aceasta să publică licitațiune minuendă pe ziua de 21 Iunie n. la 3 oare p. m. la casa parohială din Chiheriul-de-sus.

Intreg materialul îl dă biserica.

Spesele de edificare sunt preliminate în suma de 2340 cor.

Ofertele să pot face în scris sau verbal pe lângă depunerea alor 5% ca vadiu a speselor de edificare.

Planul și preliminarul să pot vedea la oficiul parohial.

Chiheriul-de-sus, la 5 Iunie 1908.

Cioloa Filip,
curator primar.

Iuliu Grama,
coop. parohial gr.-cat.

(20) 1—1

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

21

O ceată de sclave grațioase veni acum, cari imbiară pe oaspeți cu vin dulce de Chios și le împletiră în păr cununii de trandafir.

Vesellie sgomotoasă umplu sala cea mare, și Nero înotă în plăcere. În semn de recunoștință, el pregăti pentru dame o surprindere plăcută. Fiecare dintre ele primi o corfiță elegantă din sirmă de aur, în cari se aflau poamele cele mai scumpe din grădinile împărătești. Surpriza însă constă dintr'aceea, că fundul corfiței eră umplut cu juvaere scumpe, pe cum inele, lanțuri, bracelete, mărgăritare și altele.

Octavia și Agrippina primiră corfițe cu juvaerele cele mai scumpe. De asupra se aflau fructele cele mai escelente: masline și smochine.

Agrippina se depărtă în curund cu Octavia; ea voia se fie singură cu gândurile sale. În dormitor aveă o colivie de aur, în carea se află o păreche de porumbei albi ca zăpada; ea aveă obiceiul, ca în fiecare seară, înainte de culcare, se nutrească porumbeii și să se joace cu dâșii. Nici astăzi nu uită lucrul acesta.

Ea luă smochina cea mai mare și o întinse porumbeilor, cari o mâncară repede și priviră cu recunoștință la stăpâna lor.

Ea stătea gânditoare dinaintea coliviei; pentru prima oară îi veni cugetul, că oare n'ar fi mai bine de aceste animale, dacă ele și-ar câștiga libertatea...

Deodată un porumbel scoase un gongonit dur, carele sună ca un țipet nădușit; el își sbârli penele și pică de pe rudița cea de aur.

Împărăteasa se spăriă. „Ce-i asta?“ întrebă ea și se uita mirată la paserea cea moartă.

Spaima ei crescă însă și mai mult, când porumbelul celalalt încă pică de pe rudița sa.

Un moment ea stete mută; apoi scoase un țipet nădușit și-și acoperi fața cu mâinile. Un fior îi pătrunse corpul întreg.

„Oare pentru mine a fost?“ întrebă ea cutremurându-se — „ori pentru Octavia?“

„Ah, Octavia! — Dacă ea — —! Nu, este imposibil, ea încă n'a putut se guste din fructe. Ferească-o zăii! Sfântă Isis, apăra-o!“

Și, în halat de noapte, cu părul despletit, grăbi la apartamentele Octaviei.

Nu vorbi nici un cuvânt; spaima o amuți. Octavia zăcea visătoare pe o sofă, așa de fără grije, așa de nevinovată, ca un copil. Ea abia observă intrarea Agrippinei, carea aruncă o privire aprinsă prin apartament.

Mulțumită zăilor! Fructele zăceau neatinate în corfiță. Le apucă repede și le ascunse în sân; ele însă i-se păreau a fi

niște cărbuni aprinși, cari îi ardeau pielea.

Ea păși încet lângă Octavia și-i netezi părul. „Am voit numai se văd, dacă nu ți-a stricat răcoarea de seară,“ zise ea tremurând. „Te simțești bine, copila mea?“

„O, mamă, sum așa de fericită astăzi! Mă gândesc tot la el! Așa de bun a fost astăzi!“

Agrippina răsă răgușit. „Foarte bun, sigur!“ zise ea cu amărăciune și se depărtă. În ziua următoare părăsi Roma.

„Maslinele și smochinele,“ trimise ea vorbă împăratului, i-ar fi stricat apetitul pe timp îndelungat.

Capitlul XV.

Doi filozofi.

În dimineața următoare, când Nero primi știrea aceasta, deveni ca turbat; se ascunse ca o fiară sălbatică, și nimănui nu-i eră permis, să se apropie de dânsul.

După zilele de turbare urmă o săptămână de slăbiciune totală a corpului. El zăcea gânditor pe pernele sale de mătăasă și eră nemulțumit cu lumea întreagă — mai mult însă cu sine însuși.

Filozofii, cugetă el, îi vor redă liniștea sufletului; el se cufundă în învățăturile lor, medită asupra sistemului lor, pentru a găci discordia sufletului. Dar sunt în stare petrile, se sature pe un flământ? — —

Învățăturile filozofilor i-se părură grozav de pustii, nemângâietoare și răci.

El demandă, ca Seneca se vină la dânsul; bărbatul cu capul chel și cu fruntea de gânditor apără. „Ce poruncești, Cezare?“

„Filozofii tăi: ar trebui restigniți cu toții! Ei nu pricep nimic!“

Fă-o, stăpâne: pentru aceea tot nu se va prăpădi lumea.“

„Ți-ar merge rău, bătrânule: tu încă te ții de dâșii!“

„Da: însă eu am fost învățătorul lui Nero! Și trebuie s'o mărturisesc, spre rușinea mea; învățacelul știe mai mult decât măestrul!“

Acum Nero răsă — pentru prima oară de săptămâni! „Capul tău ți-e tare scump, dar trebuie se mărturisesc, că te pricepi, într'u a ți-l păstră.“

„Stăpâne, capul meu este o parte nobilă a nevrednicului meu corp: ș'apoi ceva lucru nobil nu perzi prea bucuros.“

„Sistemele voastre nu-s de nici un folos, fiindcă ele nu îndestulesc! Ele chinuesc mintea cu mii de misterii, însă inima o lasă ca se flămânzească! Nu cunoști tu alt sistem mai bun?“

„Cum nu, stăpâne! Învățătura Galileanului! Acea predică iubire și renunțare!“

„Iubire? — Asta-mi place! Renunțare? — Nu! N'a fost el un fiu de bărdăș, Galileanul acesta? Un jidan prost! Și el să numea pe sine Dumnezeu. Ridicul! A murit pe cruce, moarte rușinoasă! Se poate, peste tot, ca un Dumnezeu să moară?“

„El a făcut fapte mari, Cezare! Mai întâi a dat școalei sale o direcțiune anumită: a învățat despre iubire! Nu iubirea senzuală: ci îndurarea pentru toți oamenii, grija pentru săraci, pentru părăsiți. Și el își în-

tări învățătura sa prin aceea, că a mângâiat pe săraci, a săturat pe flămânzi, a însăntoșat pe bolnavi, ba, ce e mai mult, a înviat pe morți din mormintele lor.“

„Pe morți? Atunci Galileanul acesta trebuie că a fost un vrăjitor mare. Iusă e sigur aceea ce spui tu?“

„Am luat informațiuni demne de credință.“

„Sistemul acesta nu se potrivește pentru mine! Pentru că, uite,“ șopti el cu sficală, „eu n'asi vrea, ca morții se învie. Ar fi prea periculos! Ce ai zice tu la aceea, dacă Cezarii dela Augustus încoace s'ar ridică din urnele lor și s'ar urcă spre palat? Ar fi o luptă grozavă pentru tronul Cezarilor. Nu, locul morților este în împărăția umbrelor!“

„Asta o cred și eu! Pentru aceea însă nu este eschis, că aceasta sectă a Galileanilor îndeplinește lucruri miraculoase. Astfel, acum de curând, un amic al meu din Cipru îmi scrie, că un anumit Paul, carele se numește pe sine predicator al Dumnezeului celui nou, a orbit pe prietinelui printr'un singur cuvânt. Iar despre altul, carele se numește Petru, jidanii își povestesc, că în Joppe el a înviat din morți pe o văduvă.“

„Ah, am auzit despre oamenii aceștia. Ei îmi se par a fi tare periculoși și de aceea trebuie se fie bine păziți, ori chiar pustii!“

„Cezare, totdeauna ai făcut cinste învățătorului tău. Fă-o și acum: cercetează diutăi — apoi condamnă!“

„Așadar nici aici nu-i lucru limpede!“ suspină Nero.

„Ah, această durere arzătoare din creerul meu mă va face încă se nebunesc. Lăsați-mă afară, afară!“ El sări sus și se depărtă grăbit. „Vreau se uit!... să uit!“ strigă el sălbatic, când părăsi odaia.

Seneca îi urmă încet; îl află într-o aleă de platani, preumblându-se agitat.

„Ah,“ suspină împăratul, „de mi-ar putea cineva deslega găcitură vieții. Toate-s minciună, toate! Cea mai mare minciună însă este învățătura Nazarineanului acestuia carele s'a făcut pe sine Dumnezeu și s'a lăsat se fie restignit pe cruce —“

„Te înșali, Cezare!“ vorbi acum deodată o voce amenințătoare, și doi ochi înflăcărați priveau pe împăratul.

Nero se spăriă; el văzū o față palidă, încunjurată de o barbă deasă, carea îi ajungea până la cingătoarea carea îi ținea legată haina cea de lână. Bucle încălcite se încolăceau, asemenea șerpilor, în jurul capului descoperit.

Acum se însări și în lumina cea neșigură a amurgului obiectele apăreau cu mult mai mari, decum erau în realitate. Nero credeă, că vede înaintea sa un uriaș; toiagul puternic, pe care-l ținea străinul în mână și picioarele acoperite cu prav arătau că acela a făcut un drum îndelungat pe jos. Intreagă aparența bărbatului aveă ceva înfiorător și însufleț groază. Nero se retrase involuntar și întreabă: „Cine ești tu?“

„Unul, carele a cunoscut pe Învățătorul — însă l'a respins dela pragul său, când el,

obosit de drumul dureros al suferinței, a voit se odihnească la dânsul.“

„Despre cine vorbești?“

„Despre cine altul, decât despre Galileanul, pe care l-au restignit pe cruce în Ierusalim și al cărui nume chiar acum l'ai pronunțat.“

„L'ai cunoscut?“

„Ți-am spus deja, Cezare, că am făcut un păcat mare față de el. Am fost însă pedepsit grozav: când Măestrul, pe carele învățăceii săi îl numesc Hristos, a fost respins dela pragul casei mele, atunci el s'a uitat la mine cu o privire, carea mă făcu să mă cutrămur. Cezare, un om niciodată un poate privi astfel, așa de cu demnitate, așa de nimicitor.... M'am cutrămurat din cap până în picioare, când a vorbit el: „Om aspru! Nici pe un moment nu mă lași se odihnese! Și tu vezi doară, cum lemnul acesta, pe care trebuie să-l duc la locul de osândă, îmi apăsă umerii! Nu cunoști tu mila, nu cunoști iubirea? Ei, bine, atunci nici tu se nu ați, niciodată, nici odihnă, nici liniște!“ Și apoi merse mai departe, clătănându-se, spre moarte. Eu însă, Cezare, trebuie să călătorească în continuu; abia mi-am pus undeva capul meu ostenit, spre a odihni, când o voce îmi strigă: „Mergi mai departe! Mergi mai departe!“ Și astfel de treizeci de ani aproape călătorească dintr-o parte a pământului într-altă și va trebui se călătorească pentru vecie. — — —“

La ultimele cuvinte vocea străinului trecu în suspin și lacrimi mari îi curgeau preste obrazi.

Lacrimile acestui uriaș, carele părea că se frânge sub greutatea păcatului său, mișcară pe împărat.

„Și tu crezi, că Galileanul acela a fost un Dumnezeu?“

„Cezare, îl ador! Predic despre el în tot locul. Și te fac atent: nu lucră nimic în contra lui! Pentru că el pedepsește grozav pe cel ce se pune în potriiva sa! El este Dumnezeu, Atotputernicul!“

„Și este adevărat, că a făcut minuni?“

„L'am văzut, cum a murit: și m'am cutrămurat. A fost grozav, cum întreagă natura, intragă creațiunea s'a resvrătit contra acestei blăstămății ne mai auzite: se restignească pe un Dumnezeu! Vai voaună! Această cruce va zdrobi tronurile regilor! Ea va întemeia alte împărății, în cari nu domnesc tiranii, ci iubirea! Eu văd, cum crește crucea aceasta, mare, luminând ca soarele; văd cum aleargă la ea toate popoarele pământului! Cezare, încă odată te fac atent: nu lupta contra învățătorei crucei! Pentru că ea este făptura unui Dumnezeu!“

El mai aruncă asupra lui Nero o privire focoasă, apoi se depărtă cu pași mari.

„Cum te numești tu, înflorătorule?“ strigă împăratul după dânsul.

Dintre tufșurile mirositoare se auziră cuvintele: „Eu sum Ahasverus, jidovul rătăcitor!“

Seneca ascultă în tăcere la convorbirea aceasta; acum se uită meditând la pământ. „Uite, Claudius Nero,“ zise el deodată încet, „privește în nisip! Același sămn!“

„Ce vrei se zici?“

„Uite aci: o cruce! — aci iarăși una... și aci încă una! Acest Ahasverus poartă pe tălpile încălțămintelor sale sămnul Galileanului, în lumea întreagă. Să se împlinească

oare aceea ce a zis el: că crucea va cuceri lumea?“

Nero observă mut urmele picioarelor jidovului rătăcitor; ele erau mari, late și curate și ambe încălțămintele aveau pe talpă câte șapte cuie, cari s'au imprimat bine în nisip și formau o cruce.

„Lucius Annäus Seneca,“ zise împăratul după o tăcere îndelungată, „tu ești atât de cufundat în studiarea sămnului acestuia, încât mi-e teamă că tu într'adevăr crezi în poveștile acestui bătrân nebun.“

„Claudius Nero, lasă batjocura. Ceea ce este alui Dumnezeu, va învinge lumea!“

„Cel mai înțelept dintre toți filozofii, când zici acestea, desprețuești pe zăi: o crimă, carea merită moartea.“

„Cezare, sunt mulți, cari în ascuns desprețuesc pe zăi, și cu toate acestea trăesc pe pământ, nepedepsiți.“

Nero răsă; el văzu că profesorul său l'a găcit și zise: „Prin grădinile lui Nero chiar acum trec doi inși, cari nu-și apleacă capul dinaintea zăilor; unul, pentru că el însuși este un Dumnezeu — celalalt, pentru că cercetează după un Dumnezeu necunoscut, pe care nu-l poate găsi. Dar, înțeleptule, se uităm himerele aceste și se căutăm ceva mai bun; eu știu două brațe moi, cari așteaptă cu dor după mine. Ascultă însă: demândă piticului, se caute pe acest Petru ori Paul; el este cel mai bun ogar al meu și-i va găsi. Voiu vorbi cu acești doi fermecători și după aceea poate că voiu pune — să-i restignească!“

* * *

(Va urma).

Sfântul Grigoriu Nissenul și purgatoriul.

E cunoscută învățătura bisericii catolice despre purgator sau focul curățitor. „Purgatoriul este locul și statul acela, unde sufletele acelor drepti, cari au murit datori pentru păcate ușoare și pentru pedepse temporali, până atunci au să sufere, până când expiând toată datoria, pot ajunge la fericirea cerească.“¹⁾ Acest articol de credință este de mare însemnătate, pentru că fără de existența purgatoriului nu se pot explica rugăciunile, liturgiile etc. ce le oferim pentru sufletele celor morți. Specială atențiunii merită însă doctrina despre purgator cu deosebire pentru însemnătatea mare ce i-o dau acestei doctrine frații neuniți; anume ei consideră de o mare piedecă a unirii bisericilor între altele doctrina despre purgator, căci după părerea lor „doctrina bisericii romane (despre purgator) este contrară sfintei Scripturi, nu numai fiindcă să învață, că omul spre a satisface dreptății dumnezeiești trebuie să sufere pedepse, pe când după sf. Scriptură dreptății divine a satisfăcut odată și pentru totdeauna pentru păcatele lumii întregi Domnul nostru pe lemnul crucii; ci și pentru că se vorbește despre un loc de expiare (focul curățitor) cu totul necunoscut sfintei Scripturi și Bisericii.“²⁾

¹⁾ Egger: Euchiridion theologiae dogmaticae specialis, de V. Brixinae 1899, tract XIV. c. I. n. 688.

²⁾ Cf. Orthodoxos christianike Katechesis (spre uzul tinerimii studioase ortodoxe în gimnazii) de arhimandritul (acum mitropolit al Maroniei) Const. Valides, și aprobată de patriarhul Constantinopolitan edit. II. Constantinopol 1886 pag. 117.

Noi uniții, din parte-ne altcum suntem convinși. Suntem convinși, că doctrina despre purgator nu poate fi considerată de piedecă a unirii bisericilor, căci această învățătură este ortodoxă, adecă cuprinsă în sfânta Scriptură și în scrierile Părinților bisericii, nu numai a celor apuseni ci și a celor orientali.

Mă mărginesc de astădată la unul dintre marii Părinți a bisericii orientale, la sf. Gregoriu Nissenul, nizuindu-mă să dovedesc, că acest sf. Părinte a crezut în dogma „necunoscută sfintei Scripturi și Bisericii,“ în dogma despre existența purgatorului.

Sfântul Gregoriu Nissenul vorbind despre soarta acelor prunci cari înainte de timp mor, se întreabă: „Oare și acel suflet va ajunge înaintea judecătorului, oare și el va fi citat împreună cu alții înaintea tribunalului, fi-va judecat asupra vieții petrecute, primi-va oare după merit resplată și recompensă, ori doară va avea să se curățe prin foc după zisa evangheliei?“¹⁾

Acelaș sfânt Părinte în tractatul despre suflet și înviere zice: „Și pe cum cei, cari curățesc prin foc aurul de materia în el mestecată topească (în foc) nu numai materia rea, ci e cu totul necesar, să se topească deodată cu materia străină, rea și coruptă și cea curată, ca astfel consumându-se aceea, aurul să rămână: tot așa e cu totul necesar, ca în timpul ce prin focul curățitor se lapădă întinăciunea păcatului, sufletul, cu care este împreună întinăciunea păcatului, încă să fie în foc, până atunci, până când tot ce este rău, tot ce este material întunecos și corupt, consumându-se de foc se șterge.“²⁾

În vorbirea despre morți așa zice: „Din care cauză, ca naturii omenești să-i rămână demnitatea voinții libere, dar ca totodată să fie depărtat și răul, înțelepciunea divină a excugetat modul acela, ca să lase pe om în acelea lucruri ce însuș și le-a ales, ca astfel gustând relele, pe cari le-a poftit, și învățând din experiență, cari lucruri cu ce le-a schimbat, din nou să se aprindă de acel dor, ca depunând sarcina păcatelor și turburărilor, cari sunt contrare minții, și sau în viața prezentă curățindu-se prin rugăciuni și nizuință spre cele înțelepte, sau după moarte expiându-se prin cuptoriul focului curățitor, să se reîntoarcă la vechia fericire.“³⁾ În aceeași vorbire mai la vale: „căci pentru aceea avem și voința liberă și nu ni-se închide reîntoarcerea, ci dacă voim, pe rând și întorcându-ne ajungem la bine, unii deja dela începutul vieții ducând viață spirituală și străină de păcate și turburări,.... iar alții după această viață ștergând maculele materiei și aplecarea spre rău prin focul curățitor.“⁴⁾

În aceeaș vorbire: „Eșind din trup... nu va putea fi părtaș naturii dumnezeiești, decât numai după ce i-se va fi șters maculele de pe suflet prin focul curățitor.“⁵⁾

Din acestea urmează dară evident, că sf. Gregoriu Nissenul a crezut în dogma

¹⁾ S. Greg. Niss. De infantibus qui praemature abripiuntur. Migne, Patr. gr. tom. XLVI col. 168, B.

²⁾ Ibidem. De anima et resurrectione, col. 100, A.

³⁾ De mortuis. Migne Patr. gr. t. XLVI col. 524, B.

⁴⁾ Ibidem, col. 525, B.

⁵⁾ Ibidem, col. 525, A.

despre purgator. După aceste întreb: Erezie este oare doctrina despre purgator, ori nu?

Dacă este erezie, atunci cum a putut vesti doctrina aceasta unul dintre cei mai mari Părinți a bisericii fără de a fi ajuns această erezie la urechile bisericii? Cum de nu l-a condamnat nimeni? Iar dacă doctrina despre purgator nu este erezie atunci poate-se oare considera de piedecă a unirii bisericilor?

Virgil Pop.

Bibliografie.

A apărut:

Teologia dogmatică fundamentală vol. I. *Apologetica creștină* vol. II. *Tradițiunea și Biserica*. Costă fiecare volum 5 cor. + 30 fileri porto, **Teologia dogmatică Specială** vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația* de Dr. Vasile Suciu, profesor de teologie. Costă 7 cor. 30 fil. + 30 fil. porto. A se adresa la Librăria semin din Blaj.

DIN ZILELE LUI NERO, roman, după Alexandru Dumas—Tatăl. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal. Se află de vânzare în Librăria Seminarială din Blaj.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responsabil: Augustin Gruția.

Circulația trenurilor

prin gara Blaj—Kükülszög — valabilă din
1 lunie n. 1908.

cătără Teuș pleacă:	personal	12:58
	mixt	7:02
	acelerat	7:35
	acelerat	2:52
dela Teuș sosește:	personal	1:53
	acelerat	10:18
	personal	8:09
	acelerat	5:40
cătără Prajd pleacă:	mixt	3:02
	personal	9:11
	mixt	2:43
	dela Prajd sosește:	mixt
	personal	12:38
	mixt	6:48
	acelerat	9:05
	acelerat	12:22

trenurile personale circulează numai luni mercuri și sâmbătă până la D.-Sân-Martin — în Iulie și August zilnic până la Prajd.

Vânzare de lemne.

Se vând 550 metrii cubici de lemne uscate, stejar, fag și carpen, lemne tinere și din față. Lemnele sunt în comună, la învoială să transportă la gara. Gară în loc Erdőszentgyörgy.

Ceice voesc ale cumpăra să pot înțelege cu proprietarul **GEORGE SUCIU** în Erdőszentgyörgy.

(18) 2-3

Cel ce dorește să aibă
RACHIE

— ieftină, —

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,

— CARTEA —

din care poate învăța cum să facă toate rachiurile și cum să manipuleze vinurile.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

(12) 8—10

„Sădirea și cultivarea viei”
de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorie de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

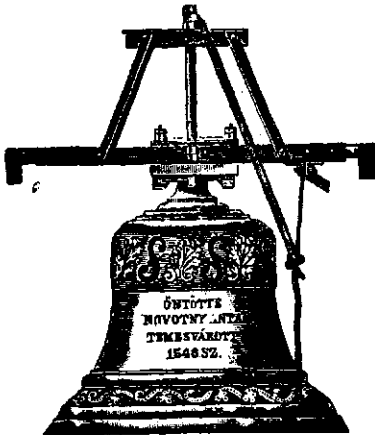
(27) 40—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcând după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania”

din Sibiu

(28) 40—52

→ întemeiată la anul 1868 ←

Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: capitale asigurate asupra vieții:

95,816.412 coroane.

9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.